

Quellgebiete nur 22 km in der Luftlinie voneinander entfernt sind: Sie zieht sich über die Karsthochebene (700—1000 m), nachdem sie eine Steigung über drei Terrassen überwunden hat. — Neben Fiume blieb Bakar im Hintergrunde, trotzdem dessen Bucht ein ausgezeichnete Naturhafen ist und obwohl sich unmittelbar vor der Bucht Krk, eine der grössten adriatischen Inseln, befindet. — Fiume-Sušak sind ein Gravitationsmittelpunkt der Landschaft von Vinodol (die eine Reihe von Tälern von Rječina bis Novi bildet) und zugleich von Grobničko Polje. — Es waren vorwiegend politische Ursachen, welche Fiume ein entscheidendes Übergewicht gaben. Mit dem Ausbau der Eisenbahlinie (1873) und des modernen Hafens beginnt Fiumes Aufschwung, während seit derselben Zeit Senj und Bakar stagnieren. Im Jahre 1913. betrug der Warenverkehr des Fiumaner Hafens 21 Mill. T., und der Schiffsverkehr 345 Mill. RIN. Nach dem Weltkriege fiel Fiume einer fremden Wirtschaftseinheit zu. Das Hinterland fand teilweise einen Ausgang in Sušak. Im Jahre 1931. betrug der Warenverkehr des Fiumaner Hafens 611.000 T. (29% des Vorkriegsstandes), derjenige von Sušak 566.000 T.; in demselben Jahre betrug der Schiffsverkehr von Fiume 227 Mill. RIN, derjenige von Sušak 123 Mill. RIN. Mithin bleibt auch der gesamte Waren- und Schiffsverkehr beider Häfen hinter dem des Vorkriegszeit zurück.

IZ NAUČNE LITERATURE

A. Stebut, Pedološka karta kraljevine Jugoslavije. Zbirka karata geografskog društva, br. 1, Beograd, 1931.

Imali smo već priliku, da se u našem Glasniku osvrnemo na dvije pedološke karte, koje su štampane u djelu P. Krischea „Bodenkarten i t. d.“ (Berlin 1928), pod oznakom: A. Stebut, Bodenkarte Jugoslaviens i F. Koch, Bodenübersichtskarte von Jugoslavien. Rekli smo tom prilikom, da je za donošenje ovih karata trebalo imati mnogo srčanosti i jednako toliko fantazije, kada je općenito poznato, da je tek jedan mali dio Jugoslavije pedološki istražen. Oba bi ova pisca bez sumnje učinili uslugu nauci, da su donijeli kartu jednog malog područja naše zemlje, zasnovanu na točnim naučnim istraživanjima. No poznato je, da F. Koch nije do sada objavio niti jedan pedološki rad, te da uopće nije zvan, da izrađuje pedološku kartu Jugoslavije. Istina svoju pedološku kartu objavio je F. Koch prvotno u reklamnom listu njemačkog Kalisindikata, no kako Kalisindikata šalje ovaj list mnogim našim institutima besplatno, to je ovaj podvig F. Kocha na polju pedološkom bezuvjetno morao biti zapažen i od nasih stručnjaka. Moramo priznati, da smo bili neobično začudeni, kada smo malo nakon našeg prikaza ovih dviju karata saznali, da je geografsko društvo u Beogradu izdalo novu pedološku kartu Jugoslavije od A. Stebuta. Vrijednost ove karte neka ilustriraju riječi samog autora kada u tekstu uz kartu veli: „Zemljišni tipovi uzeti su u onom smislu, u kakovom ih shvata autor u svojim publikacijama. Oni su određeni delom direktno na licu mesta, a delom indirektno, na osnovu opisa zemljišta od strane stručnjaka državnog Katastra. U poslednjem slučaju bilo je često vrlo teško odrediti pravi zemljišni tip po opisu učinjenom u čisto ekonomske svrhe.“ Dakle podaci državnog katastra služili su za izradu ove naučne pedološke karte, i ako je autoru dobro poznato, da podaci drž. katastra nisu dobiveni prirodnoznanstvenom klasifikacijom tala, već baziraju na običnoj ekonomskoj bonitaciji. Karta A. Stebuta obiluje tako grubim greškama i netočnostima, da i svakom ne-stručnjaku na prvi mah udaraju u oči. — Pitamo se čemu ovakav rad, kad je sigurno, da on ne može poslužiti ni istraživaču pedologu, ni ugledu naučne institucije čiji je autor član, niti može djelovati odgojno na mlade istraživače. Autor bi konačno morao početi voditi računa o osjetljivosti kulturne sredine u kojoj živi, a koja ima pravo, da od svojih članova zahtjeva čuvanje i poštivanje onog naučnog nivoa, koji je postao značajkom i dobrom naroda. A. G.